

T. 8/20

I WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska
Tel. (088) 342-6114

SZKOLNEJ ŁAWY

Marzec 2001

Z HISTORII NAJBLIŻSZEJ OKOLICY

Jako osada Jabłoń wymieniany jest już w XV wieku, należał do Wielkiego Księstwa Litewskiego. W XVI wieku właścicielami są Połubińscy, ale w XVIII wieku to własność Firlejów. Na początku tego wieku, jako wiano córki Andrzeja, dostaje się hr. Józefowi Scipio de Campo, a następnie przechodzi do Potockich, między innymi do Seweryna Potockiego, brata Jana słynnego podróżnika. Następnym właścicielem Jabłonia jest Piotr Strzyżowski. Jako dobry organizator i gospodarz zadbał o jego wygląd. Założył park, zbudował pałacyk (w stylu klasycystycznym 1812 r.), osuszył błotniste pola i łąki, zbudował nowoczesnie wyposażoną gorzelnię oraz zaczął hodować owce. Istniała tu słynna na cały kraj obora zarodowa szwajcarskiego bydła. Koniec XIX wieku przynosi zmianę właściciela, są nimi Zamoyscy. W latach 1904-1905 zostaje zbudowany okazały pałac w stylu angielskiego neogotyku. Na teren pałacowy wjeżdżamy przez bramę ze stróżówką. Do dworu przylega oranżeria i kaplica pałacowa. Po stronie wschodniej znajduje się oficyna dworska i dworek, a za nim już obiekty współczesnego Zespołu Szkół Rolniczych. Od północnej strony przylega park ze starodrzewiem. Park został uszczuplony podczas budowy kanału Wieprz-Krzna. Po przeciwnej stronie pałacu znajdują się zabytkowe czworaki dworskie z początku XX wieku. W latach 1909-12 zbudowano kościół parafialny, również w stylu angielskiego neogotyku i plebanię. Wśród drewnianej zabudowy wsi możemy doszukać się obiektów z drugiej połowy XIX i początku XX wieku.

ZŁOTE MYŚLI

Nauka jest jak niezmiernie morze: im więcej pijesz, tym bardziej jesteś spragniony.

Uczymy się nie dla szkoły lecz dla życia.

Wiedza nie opiera się wyłącznie na prawdzie, także na błędach.

NIE WAHAJ SIĘ !!!

KUP NASZĄ GAZETĘ

PRZYSŁOWIA POLSKIE

- Kto nie jest z nami, ten przeciw nam.
- Co ma być to będzie.
- Obieżysz pół świata, póki znajdziesz brata.
- Kto bogatych naśladuje, ten siebie rujnuje.

ZAGADKA

Uzupełnij przysłowia i powiedzenia o zwierzętach:

- 1) Uparty jak
- 2) Głupi jak
- 3) wzrok.
- 4) Chrapie jak
- 5) Chytry jak
- 6) Ryczy jak
- 7) Chowa głowę w piasek jak
- 8) Śpi jak
- 9) Ucieka jak
- 10) Na pochyłe drzewo każda skacze.

CIEKAWOSTKI

Ziemia potrzebuje roku, żeby okrążyć Słońce. Taki podział czasu obowiązuje od zamierzchłych czasów. To za sprawą wodza rzymskiego Juliusza Cezara, który w 45 roku p.n.e. zreformował kalendarz dzieląc rok na 12 miesięcy i 365 dni. Dokładniej rok trwa o 6 godzin dłużej. Juliusz Cezar obszedł tę

trudność wprowadzając co cztery lata rok przestępny mający o jeden dzień więcej. Kalendarz juliański przez wieki dobrze spełnia swoje funkcje.

Fobie prześladowają miliony ludzi na całym świecie. Lekarze zidentyfikowali ponad dwieście odmian tego paranoicznego strachu. Może on stać się udziałem każdego z nas i przyjąć najdziwniejszą postać.

Najbardziej znane to:

AKROFOBIA – lęk przed podróżą samolotem,

ARACHNOFOBIA – lęk przed pajakami,

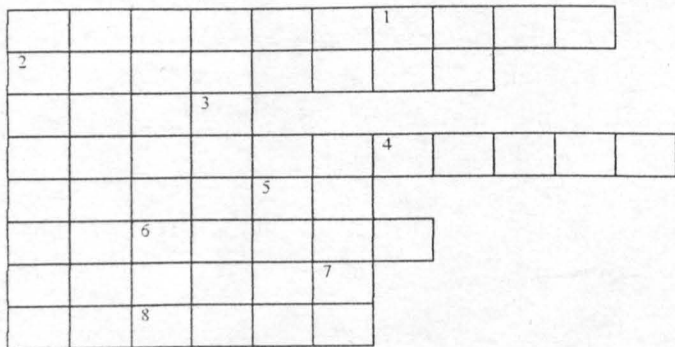
KLAUSTROFOBIA – lęk przed zamkniętą przestrzenią,

HEMATOFOBIA – lęk przed widokiem krwi.

Fobie atakują psychikę i ciało. Mogą wywodzić się z dzieciństwa.

KRZYŻÓWKA - STAROŻYTNY WSCHÓD

Poziomo: nazwa pisma staroegipskiego; sieć nawadniająca; jeden z bogów egipskich; między Tygrysem a Eufratem; pan Egiptu; na nim pisali Egipcjanie; zbiór ksiąg świętych; zbiór praw np. Hammurabiego.

Hasło: 1 2 3 4 5 6 7 8

ŚMIEJ SIĘ W SZKOLE...

- Jasiu - pyta nauczycielka w szkole - jaki to jest przypadek: „Lubię szkołę”?

- Bardzo rzadki, proszę pani.

- Gdybyś w kieszeni swoich spodni - mówi na lekcji matematyk do Kowalskiego - znalazł 67 zł, a w drugiej 100zł, to ile byś miał?

- Miałbym... na pewno na sobie cudze spodnie.

Na lekcji chemii pani pyta Jasia:

- W czym rozpuszczają się tłuszcze?

- W rondlu, proszę pani.

Na lekcji biologii nauczyciel pyta ucznia:

- Powiedz mi, do jakiego gatunku zwierząt zliczysz węża okularnika?

- Do krótkowzrocznych, proszę pana.

- Drogi mężu, powiedz mi, czy płazy mają rozum?

- Nie, żabciu...

Spotyka się dwóch Szkotów.

- Czy słyszałeś już najnowszy dowcip o nas?

- Nie, a co to za dowcip?

- Jeśli dasz mi jednego funta, to ci go opowiem.

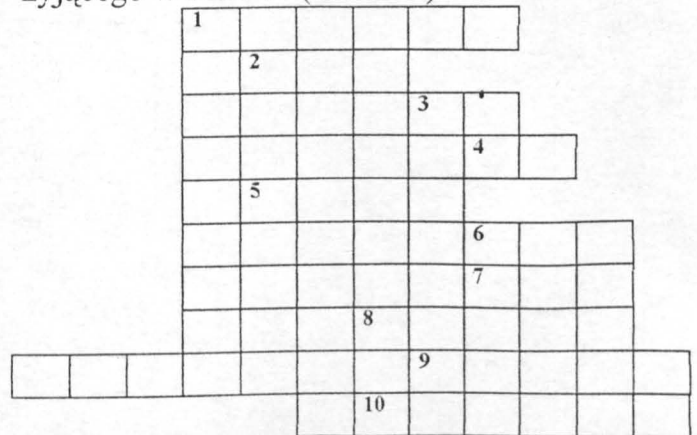
- He, he rzeczywiście dobry dowcip.

ZAGADKA

„CUDZE CHWALICIE...”

Wykorzystaj materiały zamieszczone w rubryce „Z historii najbliższej okolicy” i rozwiąż krzyżówkę.

Litery z ponumerowanych kratek dadzą hasło - imię i nazwisko znanego polskiego malarza żyjącego w XIX w. (1838-93).

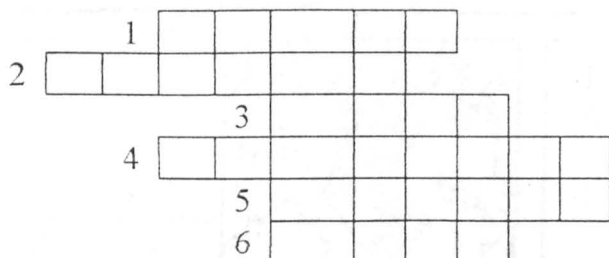

Wierszami: sąsiadująca z nami wieś, w której znajduje się niszczący pałac; główna i boczna w naszym „czerwonym” kościele; można w nim wykonywać rzeźby i płaskorzeźby, zdobią fasadę naszego „białego” kościoła; inaczej kolor; nazwa stylu w jakim zbudowany jest nasz „czerwony” kościół; niekryjąca farba rozpuszczalna w wodzie, używana na lekcjach plastyki; technika plastyczna, w której używamy kleju; zespół budowli; pobliska miejscowość, w której znajduje się Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego.

WIELKA GEOGRAFICZNA WKŁADKA EDUKACYJNA

Sprawdź, czy potrafisz wykorzystać atlas! Weź udział w konkursie!

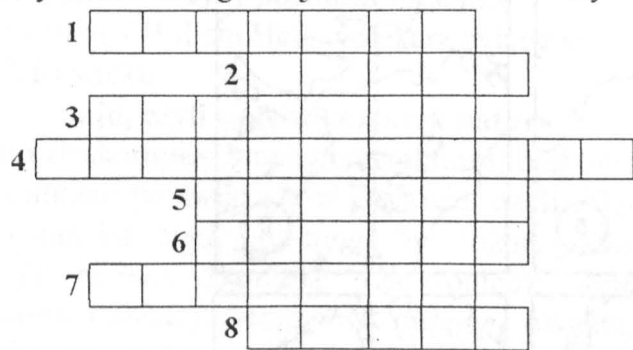
Zasady są bardzo proste. Należy rozwiązać krzyżówki oraz odgadnąć nazwy jezior. Odpowiedzi prosimy składać do Eli Stupak i Marty Kiryczuk. Powodzenia.

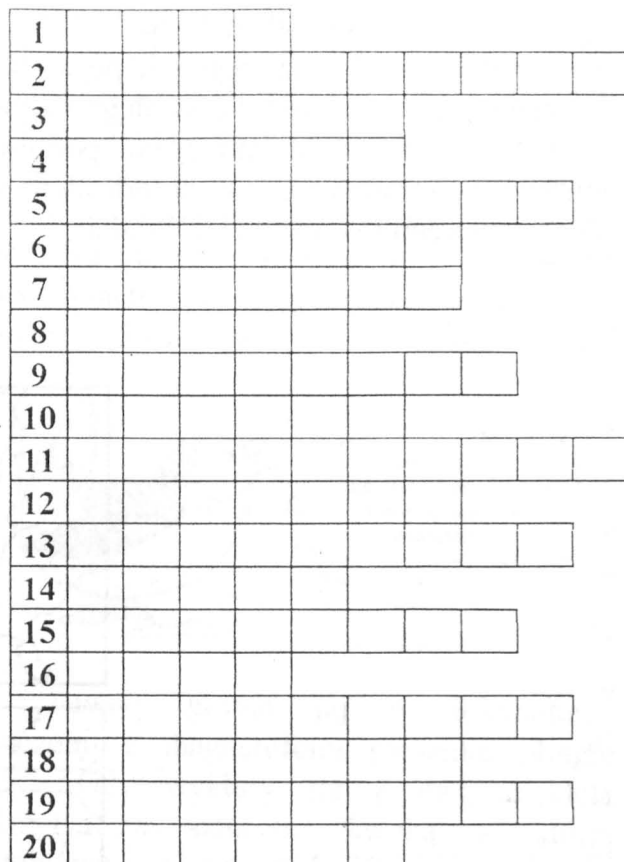
Poziomo: 1-Większy od morza. 2-Model Ziemi wykonany w skali. 3 Koralowa. 4-Największy ocean. 5-Jeden z kierunków w terenie. 6- Największy kontynent.

Poziomo: 1 - Port czarnomorski. 2 - Głęboka dolina o wąskim dnie i stromych zboczach.

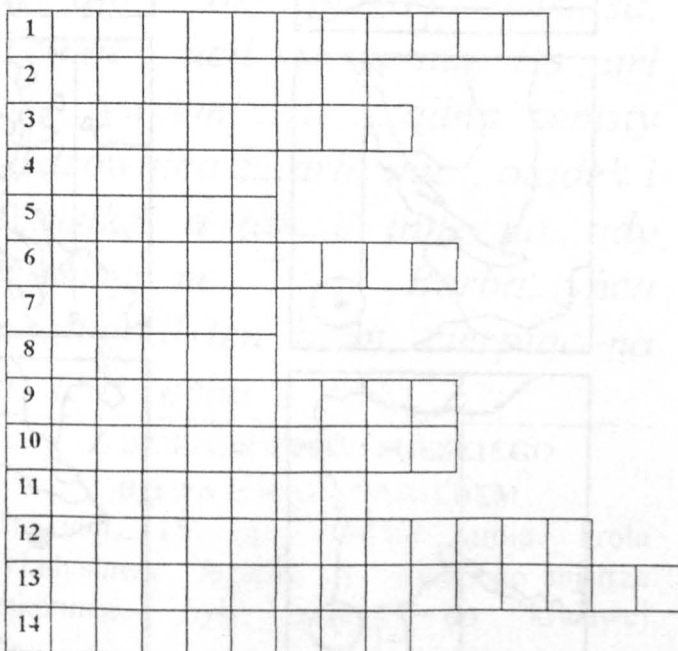
3 - Sąsiaduje z Podlasiem. 4 - Królewiec. 5 - główna rzeka Litwy. 6 - Wyżyna, płynie przez nią Dniestr. 7 - Przewóz towarów przez terytorium danego kraju. 8 - Stolica Ukrainy.

Poziomo: 1-największy kontynent; 2- największa wyspa świata; 3-nim płynie rzeka; 4-jeden z ruchów Ziemi; 5-cieśnina między Korsyką a Sardynią; 6-najmniejsze państwo świata; 7-wyspa z Etną; 8-„najczystsze morze”; 9-największa zatoka Morza Bałtyckiego, 10-„najciemniejsze” morze; 11- stolica Słowacji; 12-jedna z zatok Adriatyku; 13-państwo graniczące z Portugalią; 14-polska wyspa; 15- góry w Europie; 16-zatoka przy ujściu Rodanu; 17-stolica Katalonii; 18-morze między Dardanelami a Bosforem; 19-szwedzka wyspa; 20-stolica Albanii.

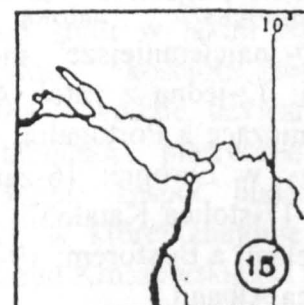
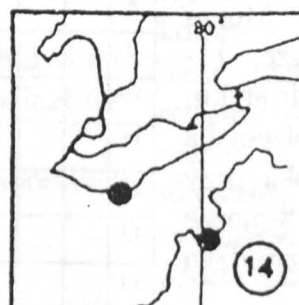
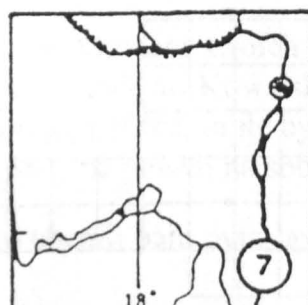
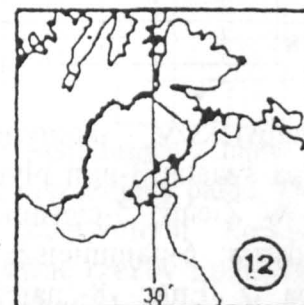
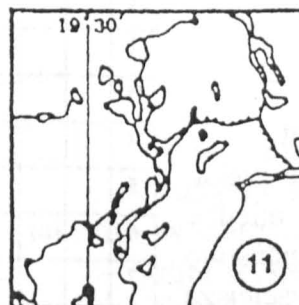
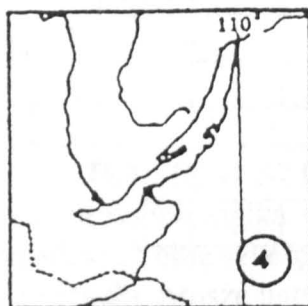
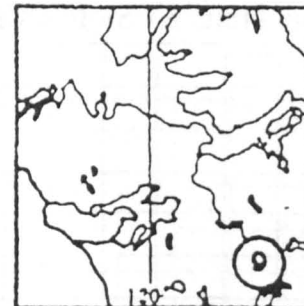
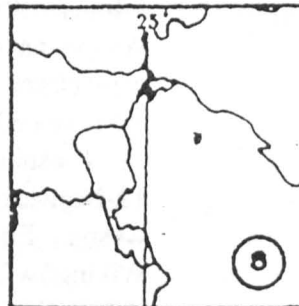
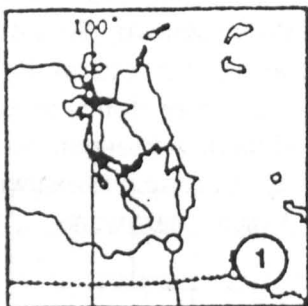
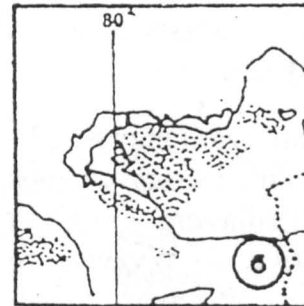
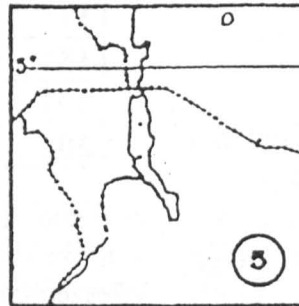
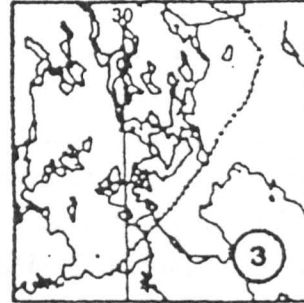
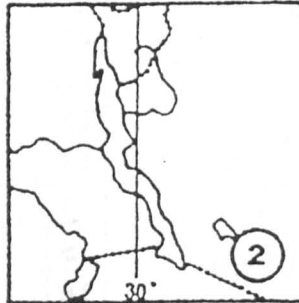
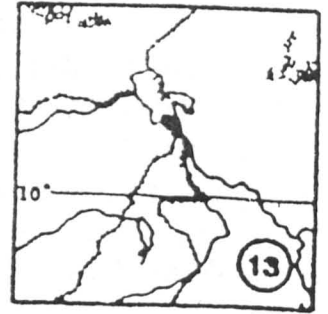
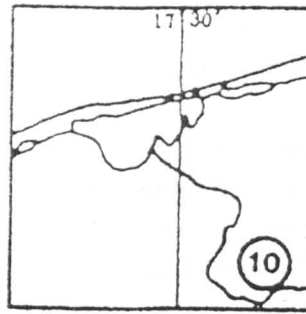
Poziomo: 1-Morze na północ od Korsyki; 2-Ibiza, Majorka, Minorka; 3-Największa nizina we Włoszech; 4-Miasto we Włoszech z fabryką Fiata; 5-Państwo wyspiarskie na północ od Sycylii; 6-Wyspa na trasie Gdańsk-Sztokholm; 7-Państwo z największą wyspą świata; 8-Jedna z zatok Bałtyku; 9-Stolica Szwecji; 10-Państwo ze stolicą w Skopie; 11- Cieśnina łącząca Adriatyk z Morzem Jońskim; 12-Największy półwysep Europy; 13-Największa wyspa Europy; 14-Wyspa nazywana „Wyspą Wikingów”.

PIĘTNAŚCIE JEZIOR

Przyjaciół Wojtka był na wyprawie po wielkich i znanych jeziorach świata. Z każdego miejsca, które odwiedził wysłał kartkę. Na podstawie poniższych kartek pocztowych odgadnij nad jakimi jeziorami był przyjaciel Wojtka.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.

A TERAZ COŚ DLA WSZYSTKICH!

A	1									
B	2									
C									3	
D							4			
E	5									
F									6	
G			7							
H		8								
I										9
J										10

HASŁO:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

- Przyimek.
- Jednakowy pod względem wielkości.
- Człowiek lękliwy.
- Zbiorowo, razem.
- Na darmo.
- Kłująca broń z XV wieku.
- Łódź wydrążona z jednego pnia.
- Przepowiednia.
- Późna odmiana gruszy.
- Długie, samotne wędrowanie.

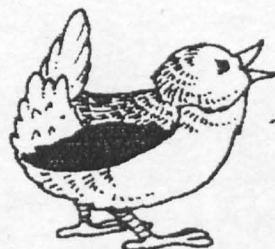
PISANKI TEZ POCHODZĄ OD JAJA

- Wszystko, co żyje, pochodzi od jaja - powiedział Wiliam Harvey, lekarz żyjący w XVIII wieku.

Jajo, czyli superwyznalezek natury

Jajo ze skorupką, błoną pergaminową, białkiem i żółtkiem pojawiło się w karbonie, czyli 300-miliona lat temu. Jaja mogą być różne, jedne mają miękką skorupkę (zaskroniec), inne twardą (łabędź). Mogą być okrągłe, owalne, spiczaste, nakrapiane, białe, brązowe nawet czarne. Ale to nie jest najważniejsze! Najważniejsze jest to, że jajo jest superwyznalezkiem natury dzięki, któremu gady mogły się raz na zawsze rozstać z wodą. Jaja płazów są pozbawione skorupki. Z wynalazku gadów skorzystały ptaki, które się od nich wywodzą. Największe jaja znosi struś. Każde z nich waży 1,5 kg. Samiczka znosi ok. 10 jaj. Najmniejsze jaja składa koliber. Ich waga stanowi piątą część wagi samiczki, czyli około 0,35 g. Natomiast kiwi jest ptakiem wielkości kury. Znosi rekordowo duże jaja - około 450 g każde. Samica znosi tylko jedno jajo i

wysiada je 2,5 miesiąca. Jaja giganty ważące 12 kg znosił wymarły 700 lat temu struś madagaskarski, którego waga dochodziła do 0,5 tony. Te jaja były dwukrotnie większe od jaj znoszonych przez największe dinozaury. Jaja, które znosi emu australijskie zmieniają kolor. Na początku są matowe i zielone, po kilku dniach robią się czarne. Kura znosi prawie 300 jaj w ciągu roku.

Pomysły są jak jaja - żeby przemówiły trzeba je najpierw wysiedzieć.

Pewnej grupie jaj w inkubatorze puszczono z magnetofonu piosenkę „Jingle Bells”. Gdy wykluły się z nich pisklęta podążyły za sztuczną kwoką z której wydobywał się ten utwór. Z tego wniosek: „Jaja są bardzo naiwne!”

HORROR Z DŹDŻOWNICĄ

Uzupełnijcie tekst brakującymi literami u lub ó i rz lub ź.

T...ynastego w...eśnia, w
bezksię...ycową noc tł...sta
dżdżownica ta...ała się na polu
obsianym ...onkilami. Wtem
uj...ała okr...tnego dzik...sa.
Ten...e ...ucił się na nią. Po...arł
ją ...ywcem! Ale ...ądna zemsty
dżdżownica z...arła mu ...otądek i
t...ustkę, a tak...e inne na...ądy
wewnętrz...ne. Barba...yńca
po...egnał ten świat, cierpiąc na
b...le b...ucha.

Z DZIEJÓW ORĘŻA POLSKIEGO

BITWA POD GRUNWALDEM

Rankiem 15 lipca 1410r. armia króla Władysława Jagiełły i wielkiego mistrza zakonnego były gotowe do krwawej

rozprawy. Wojska krzyżackie stanęły w otwartym polu, a Polacy i ich sprzymierzeńcy na skraju lasu.

Chcąc zapewnić sobie zwycięstwo, król Władysław nakazał odprawić dwa nabożeństwa. Zniecierpliwieni Krzyżacy wysłali do naszego władcy Heroldów. Jan Długosz spisał w swojej kronice ich słowa: „Najjaśniejszy Królu! Wielki mistrz pruski Ulryk posyła tobie i twojemu bratu przez nas tu obecnych posłów dwa miecze, byś się starł z nim i jego wojskiem bez ociągania się i odważniej, niż się tym chwalisz, żebyś się dłużej nie chował w lasach i gajach, zwodząc go, i byś nie odsuwał walki na potem. Jeśli zaś uważasz, że masz zbyt ciasną przestrzeń do rozwinięcia szeregów, mistrz pruski Ulryk, by cię przynęcić do walki, ustąpi ci, jak daleko chcesz, z równiny którą zajął swoim wojskiem, albo wreszcie wybierz jakiegokolwiek pole bitwy, byś walki tylko dalej nie odkładał”. *Jagiello spokojnie wysłuchał posłańców i stwierdził: „Cofnąłbym wyciągniętą do walki rękę nawet teraz, chociaż widzę, że niebo tymi mieczami, któreście przynieśli, Najwyraźniej wróży mi zwycięstwo w walce”*.

OICALIĆ OD ZAPOMNIENIA

Koleżanki z Zaliszcza (Edyta Borsuk, Asia Jednous i Ela Władyczuk) zastęły piosenkę, której słowa drukujemy poniżej.

Do naszej wioski w samo południe wjechał samochód stanął przy studni.

Piękny samochód jak wieś ta cała, jasny miał napis: chyba „Warszawa”.

Z auta wyskoczył kierowca młody i zaczął prosić o trochę wody.

Ta woda przecież potrzebna na to, żeby rozchłodzić rozgrzany motor.

Wtem babcia rzekła, och jaki śliczny mogłabym przysiąc, że zagraniczny.

Co! Zagraniczny babuniu złota?

Przecież to Polska nasza robota, a patrząc na to aż duma wspiera te samochody robi nasz Żerań.

O mój kierowco, kochany ty złocie, a dobrze jechać w tym samochodzie?

Moja babuniu, tak jak w kolebce,

może babunia spróbować zechce.

A można wziąć ze sobą kota?

Można wziąć kota jeśli ochota.

A my patrzyli stojąc w około jak babcia z kotem jedzie WARSZAWA.

I TY MOŻESZ ZOSTAĆ NAUKOWCEM!

MINIPUSTYNIA

Na pustyniach całe miesiące nie padają deszcze, a słońce bezlitośnie praży. Rośliny pustynne przeżywają dzięki temu, że posiadają długie korzenie i magazynują wodę w mięsistych łodygach. Słoneczny parapet może zamieniać się w małą pustynię. Rośliny pustynne są łatwe do hodowli, gdyż nie potrzebują dużo wody.

Etapy doświadczenia:

1. Za pomocą łopatki przykryj dno płaskiego naczynia warstwą żwiru.

Następnie napełnij je do połowy ziemią.

2. Zanim wymyjesz rośliny z doniczek, zastanów się, jak ma wyglądać twoja kompozycja.

3. Łopatką wykop dołek pod każdą rośliną.

Rozluźnij ziemię wokół korzeni i ostrożnie przesadź roślinki do nowego naczynia.

4. Wygładź łyżką ziemię pomiędzy roślinkami. Sprawdź, czy wszystkie korzenie są całkowicie przykryte.

5. Ostrożnie nasyp na powierzchnię ziemi mieszaninę piasku i kamyków, mocno ugnieć.

6. Twoja minipustynia jest gotowa. Rośliny należy podlewać tylko raz w tygodniu, jednak uważaj, żeby zanadto nie wysuszyć ziemi.

Konkurs ekologiczny

22 IV przypada Dzień Ziemi. Jest to święto międzynarodowe. Świadczy to o ogólnoświatowej potrzebie wypracowania działań zmierzających do ochrony środowiska naturalnego.

W naszym kraju głównym zagrożeniem dla lasów i całości obszarów chronionych jest zanieczyszczenie powietrza gazami – głównie tlenkami siarki, azotu i węgla. Wykonaj plakat, który będzie o tym informował i jednocześnie ostrzegał, że dalsze zanieczyszczanie powietrza jest już szkodliwe dla samego człowieka.

Opracował Zespół Redakcyjny Samorządu Uczniowskiego: Marta Kiryczuk, Ela Stupak, Ania Kozak, Ewa Bilkiewicz, Kasia Banaszczuk, Paulina Tymoszek, Agata Derewiaka, Asia Jednous, Edyta Borsuk, Gosia Miszczuk, Łukasz Szema, Sylwia Kisiel, Magda Sokółowska, Ewa Antoniuk, Paulina Andrysiuk, opiekun SU – Artur Becher.